

Ranné správy	2
Televízia - STVR 24, Ranné správy, 17. 9. 2025, 7:00	
Ranné správy	2
Televízia - TA3, Ranné správy, 17. 9. 2025, 7:30	
Nová tradícia akademického odievania na UPJŠ v Košiciach	2
Online, zdravoteka.sk, 17. 9. 2025, 9:07	
Nová tradícia akademického odievania na UPJŠ v Košiciach	4
Online, ssn.sk, 17. 9. 2025, 9:25	
Výčerpaní zdravotníci robia chyby a sú neprijemní na pacientov. Aké riešenia navrhujú odborníci?	5
Online, zdravotnickydennik.sk, 17. 9. 2025, 11:00	
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika privítala študentov v novom akademickom roku	9
Online, kosiceonline.sk, 17. 9. 2025, 11:28	
Košická návrhárka Louisa Dvorak ušila nové taláre pre dekanov UPJŠ, odkazujú na jezuitskú univerzitnú tradíciu . . .	9
Online, kosicak.sk, 17. 9. 2025, 11:40	
Módna návrhárka z Košíc vniesla inováciu do univerzitného šatníku	10
Online, aktuality.sk, 17. 9. 2025, 15:00	

významnú reprezentáciu **UPJŠ** v súťažiach vysokoškolských časopisov.

Už tretíkrát v histórii **UPJŠ** bola odovzdaná Cena Faigy Senderovitch za záverečnú prácu za prínos v boji proti antisemitizmu, prekrúcaniu holokaustu a pravicovému extrémizmu. Cenu získal Mgr. Tomáš Šedo, PhD. za diplomovú prácu na tému „ Sociálne faktory radikalizácie mládeže a možnosti sociálnej práce v deradikalizácii.“ Záver programu patrilo univerzitnému zmiešanému zboru Chorus Universitatis Šafarikianae, ktorý umocnil slávnostnú atmosféru svojím umeleckým vystúpením.

Slávnostné otvorenie akademického roka 2025/2026 bolo výnimočné tým, že sa prítomným prvýkrát predstavili dekaní, prodekaní a predsedovia akademických senátov všetkých fakúlt **UPJŠ** v nových akademických odevoch, ktoré dizajnovo nadväzujú na taláre vedenia univerzity, ktoré boli prezentované na otvorení minulého akademického roka. Košická módna návrhárka Louisa Dvorak pripravovala nové taláre od grafického návrhu až po samotné šitie: „ Samotný výber materiálu bol pre mňa kľúčový vzhľadom na požiadavku, aby bol talár aj počas horúceho leta pre jeho majiteľov komfortný. Taláre sú ušité z krep-saténu. Materiál je obojstranný, jedna strana je lesklá a chladivá, druhá je matná s rebrovou väzbou. Základná farba talárov je čierna. Jednotlivé fakulty sa odlišujú farbou svojho loga, ktorá bola použitá na dekanských kabátoch a na lemovaní na prodekanských talároch. Taláre sú mäkké, príjemné na dotyk a odolné proti pokrčeniu. “

Taláre vedenia univerzity boli vyhotovené vo vínovo-červenej farbe a zdobené zlatou výšivkou s motívom anjouovskej ľalie v plamennom ovále, ktorá sa použila aj na dekanských talároch, čím sa dosiahol jednotný vzhľad všetkých akademických odevov. Symboly na výšivke odkazujú na historické korene univerzity: plamenný ovál odkazuje na jezuitskú univerzitnú tradíciu, keďže sa **UPJŠ** hrdlo hlási k odkazu Universitas Cassoviensis – Košickej univerzity založenej v roku 1657. Jednou z heraldických figúr košického mestského erbu je anjouovská ľalia, ktorá na akademických talároch reprezentuje symbol mesta, v ktorom sa univerzitné a akademické inštitúcie rozvíjajú už 367 rokov. Taláre predsedov fakultných akademických senátov majú jednotné bordové lemovanie. Tvorcovia akademických talárov vychádzali z historických súvislostí a univerzitnej tradície. Na podobe nových akademických odevov pracovala päťčlenná komisia v zložení: prorektorka pre akademické kvalifikácie a doktorandské štúdium prof. MVDr. Monika Halánová, PhD., vedúci Katedry histórie Filozofickej fakulty **UPJŠ** prof. PaedDr. Martin Pekár, PhD., odborná asistentka na Katedre histórie Filozofickej fakulty **UPJŠ** Mgr. Mária Fedorčáková, PhD., vedúca Úseku marketingu a mediálnej komunikácie na **UPJŠ** RNDr. Jaroslava Oravcová, PhD., módna návrhárka a autorka akademických odevov Louisa Dvorak.

Nové dekanské taláre boli predstavené počas otvorenia akademického roka 2025/2026. Foto: **UPJŠ** KE

„ Nový vizuál talárov lepšie reflektuje históriu našej univerzity, jej symboly a vzťah k mestu Košice. Vďaka použitému materiálu v sebe spájajú modernosť a sviežosť s dôstojnosťou a reprezentatívnosťou. Dôležitým aspektom bolo zjednotenie vizuálu univerzitných a fakultných akademických odevov, aby bolo na prvý pohľad zrejmé, že patríme k jednej inštitúcii, “ uviedla prorektorka Halánová. Akademický odev predstavuje jeden z atribútov univerzitného prostredia. Medzi najčastejšie používané farby na akademických odevoch patrili čierna, purpurová a fialová. Akademickí hodnostári spolu s charakteristickým odevom nosili aj univerzitné insígnie.

„ Právo nosiť akademický odev udeľoval univerzitám panovník formou privilegiálnych listín. Hoci sa akademické odevy v priebehu storočí menili, ich úlohou bolo identifikovať nositeľa ako príslušníka akademicko-kejšej obce a odlíšiť ho od ostatných spoločenských vrstiev. Univerzitný odev v stredoveku a novoveku väčšinou pozostával z charakteristického plášťa, talára, a pokrývky hlavy, biretu. Na jezuitských univerzitách sa napriek privilégiiu nosiť charakteristický akademický odev presadzovalo nosenie rádového odevu. Ten pozostával z jednoduchého čierneho kňazskej reverendy zapnutej po krk a siahajúcej po zem, s úzkymi rukávmi a jednoduchým opaskom, ktorá sa nosila spolu s biretom. V prípade Košickej univerzity sa nezachoval konkrétny akademický odev, ale v písomných prameňoch sa nachádzajú zmienky o tom, že akademickí hodnostári okrem rádového odevu nosili aj plášte spolu so žezlami a prsteňmi, ktoré predstavovali univerzitné insígnie, “ vysvetlila doktorka Mária Fedorčáková.

V akademickom roku 2025/2026 sa bude na **UPJŠ** vzdelávať viac ako 7 400 študentov, pričom má ich počet v každom akademickom roku rastúcu krivku, z toho viac ako 2 500 prvákov. Univerzita zabezpečuje vzdelávanie na všetkých troch stupňoch v 288 študijných programoch na piatich fakultách a jednom ústave. Dlhodobo evidujeme vysoký záujem zahraničných študentov, v tomto roku ich na **UPJŠ** nastúpilo viac ako 1 800 z 55 rôznych krajín, čo je približne o 230 študentov viac v porovnaní s prechádzajúcim akademickým rokom. V rámci programu Erasmus+ sme v akademickom roku 2025/2026 prijali 94 študentov. Do zahraničia vycestovalo 60 našich študentov z celkovo 300 plánovaných mobilit, pričom študenti majú možnosť výberu z 276 partnerských inštitúcií. Na štúdium na Univerzite tretieho veku sa prihlásilo 580 frekventantov. Chod univerzity zabezpečuje spolu takmer 2 000 pedagogických a nepedagogických zamestnancov.

Informačný servis

Bezplatné novinky zo Zdravotníctva raz týždenne:

Súhlasím s

podmienkami používania a potvrdzujem, že som sa oboznámil s ochranou osobných údajov

Nová tradícia akademického odievania na UPJŠ v Košiciach

17. 9. 2025, 9:25, Zdroj: ssn.sk , Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Daniel Pella, rektor UPJŠ

Dosah: 36 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 32 EUR

Nová tradícia akademického odievania na **UPJŠ** v Košiciach

Comments

Vedenie Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (**UPJŠ**) slávnostne otvorilo akademický rok 2025/2026 v utorok 16. septembra 2025 o 10:30 hod. v Aule Lekárskej fakulty **UPJŠ** v Košiciach. Prítomným sa predstavili členky a členovia vedení všetkých fakúlt v nových akademických odevoch, ktoré pre **UPJŠ** navrhla košická módna návrhárka Louisa Dvorak.

Program sa začal už tradične slávnostným príhovorom **rektora UPJŠ** prof. MUDr. **Daniela Pella**, PhD., v ktorom vyzdvihol úlohu univerzitného vzdelávania v dobe umelej inteligencie a moderných technológií: „Kedysi vznikali univerzity preto, lebo bolo potrebné šíriť vedomosti. Odvtedy sa doba dramaticky zmenila. Dnes sa človek, ktorý ovláda základy umelej inteligencie, dostane k obrovskému kvantu vedomostí veľmi rýchlo. Mohlo by sa nám zdať, že sa hodnota univerzít a vysokoškolského vzdelávania časom bude znižovať. No práve naopak, vzdelanie nie je len o zbieraní vedomostí či memorizovaní skutočností. Poslaním univerzity je v prvom rade vychovávať a viesť študentov k logickému a konštruktívnemu mysleniu. Nie je dôležité, čo si počas štúdia študent zapamätá, dôležité je to, čo dokáže vytvoriť. Len vtedy sa môže stať úspešným lídrom vo svojom budúcom pracovnom živote.“

Predstavení boli pedagógovia a vedci, ktorí kvalifikačne postúpili, traja profesori, desať docentov, jedna nositeľka vedeckej hodnosti doktor vied (DrSc.) a sedem nositeľov vedeckého kvalifikačného stupňa IIa. Program pokračoval odovzdávaním Cien **rektora** v niekoľkých kategóriách.

Geniu **rektora** za vedecký prínos získali traja laureáti:

Martin Gmitra, PhD., univerzitný docent za vedecký prínos v oblasti teórie kondenzovaných látok a významnú publikačnú činnosť, Ing. Mária Mareková, CSc. za dlhodobú excelentnú vedeckú

a publikačnú činnosť v oblasti výskumu biomarkerov využiteľných v klinicko-biochemickej diagnostike ochorení, JUDr. Erik Štenpien, PhD. za zmierovanie názorov medzi právnymi historikmi SR, Maďarska a Poľska v oblasti výkladu aplikácie a platnosti kontroverzných mierových zmlúv z rokov 1919 – 1920, osobitne Trianonskej mierovej zmluvy.

Geniu **rektora** za pedagogickú činnosť si prevzala prof. MUDr. Ingrid Hodorová, PhD. za výnimočný prínos v oblasti vysokoškolského alebo ďalšieho vzdelávania.

V kategórii doktorandi boli ocenení:

Tomáš Koky, PhD. za významnú publikačnú činnosť a aktívnu prezentáciu výsledkov na zahraničných vedeckých podujatiach doktoranda, Arina Skok, PhD. za významný prínos vo vedeckovýskumnej činnosti

v oblasti analytickej chémie a rozsiahlu publikačnú činnosť v renomovaných medzinárodných časopisoch, Daniela Szabóová, PhD. za mimoriadnu húževnatosť, precíznosť, odhodlanie a pripravenosť pracovať a zdokonaľovať sa v moderných technikách a metodologickej oblasti, ako aj v náročnej náučnej študijnej časti výskumu.

V kategórii významný mediálny čin boli ocenené celkovo tri kolektívy:

pracovníci Botanickej záhrady **UPJŠ** za významný prínos k zviditeľneniu Botanickej záhrady **UPJŠ** ako súčasť univerzity v súvislosti s propagačnými aktivitami k jej 75. výročiu, kolektív Študentskej právnej poradne pre obyvateľov mesta Košice za významný mediálny ohlas na činnosť poradne v digitálnych a online médiách, ktorý kvalitatívne prispel k šíreniu dobrého mena **UPJŠ** medzi obyvateľmi mesta Košice, členovia redakcie časopisu Univerzál za posilňovanie profesionalitu v printových médiách, upevňovanie študentského života a významnú reprezentáciu **UPJŠ** v súťažiach vysokoškolských časopisov.

Už tretíkrát v histórii **UPJŠ** bola odovzdaná Cena Faigy Senderovitch za záverečnú prácu za prínos v boji proti antisemitizmu, prekrúcaniu holokaustu a pravicovému extrémizmu. Cenu získal Mgr. Tomáš Šeďo, PhD. za diplomovú prácu na tému „Sociálne faktory radikalizácie mládeže a možnosti sociálnej práce v deradikalizácii.“ Záver programu patrilo univerzitnému zmiešanému zboru Chorus Universitatis Šafarikianae, ktorý umocnil slávnostnú atmosféru svojím umeleckým vystúpením.

Slávnostné otvorenie akademického roka 2025/2026 bolo výnimočné tým, že sa prítomným prvýkrát predstavili dekan, prodekan a predsedovia akademických senátov všetkých fakúlt **UPJŠ** v nových akademických odevoch, ktoré dizajnovo nadväzujú na taláre vedenia univerzity, ktoré boli prezentované na otvorení minulého akademického roka. Košická módna návrhárka Louisa Dvorak pripravovala nové

taláre od grafického návrhu až po samotné šitie: „Samotný výber materiálu bol pre mňa kľúčový vzhľadom na požiadavku, aby bol talár aj počas horúceho leta pre jeho majiteľov komfortný. Taláre sú ušité z krep-saténu. Materiál je obojstranný, jedna strana je lesklá a chladivá, druhá je matná s rebrovou väzbou. Základná farba talárov je čierna. Jednotlivé fakulty sa odlišujú farbou svojho loga, ktorá bola použitá na dekanských kabátoch a na lemovaní na prodekanových talároch. Taláre sú mäkké, príjemné na dotyk a odolné proti pokrčeniu.“

Taláre vedenia univerzity boli vyhotovené vo vínovo-červenej farbe a zdobené zlatou výšivkou s motívom anjouovskej ľalie v plamennom ovále, ktorá sa použila aj na dekanských talároch, čím sa dosiahol jednotný vzhľad všetkých akademických odevov. Symboly na výšivke odkazujú na historické korene univerzity: plamenný ovál odkazuje na jezuitskú univerzitnú tradíciu, keďže sa **UPJŠ** hrdo hlási k odkazu Universitas Cassoviensis – Košickej univerzity založenej v roku 1657. Jednou z heraldických figúr košického mestského erbu je anjouovská ľalia, ktorá na akademických talároch reprezentuje symbol mesta, v ktorom sa univerzitné a akademické inštitúcie rozvíjajú už 367 rokov. Taláre predsedov fakultných akademických senátov majú jednotné bordové lemovanie. Tvorcovia akademických talárov vychádzali z historických súvislostí a univerzitnej tradície. Na podobe nových akademických odevov pracovala päťčlenná komisia v zložení: prorektorka pre akademické kvalifikácie a doktorandské štúdium prof. MVDr. Monika Halánová, PhD., vedúci Katedry histórie Filozofickej fakulty **UPJŠ** prof. PaedDr. Martin Pekár, PhD., odborná asistentka na Katedre histórie Filozofickej fakulty **UPJŠ** Mgr. Mária Fedorčáková, PhD., vedúca Úseku marketingu a mediálnej komunikácie na **UPJŠ** RNDr. Jaroslava Oravcová, PhD., módna návrhárka a autorka akademických odevov Louisa Dvorak.

„Nový vizuál talárov lepšie reflektuje históriu našej univerzity, jej symboly a vzťah k mestu Košice. Vďaka použitému materiálu v sebe spájajú modernosť a sviežosť s dôstojnosťou a reprezentatívnosťou. Dôležitým aspektom bolo zjednotenie vizuálu univerzitných a fakultných akademických odevov, aby bolo na prvý pohľad zrejmé, že patríme k jednej inštitúcii,“ uviedla prorektorka Halánová. Akademický odev predstavuje jeden z atribútov univerzitného prostredia. Medzi najčastejšie používané farby na akademických odevoch patrili čierna, purpurová a fialová. Akademickí hodnostári spolu s charakteristickým odevom nosili aj univerzitné insígnie.

„Právo nosiť akademický odev udeľoval univerzitám panovník formou privilegálnych listín. Hoci sa akademické odevy v priebehu storočí menili, ich úlohou bolo identifikovať nositeľa ako príslušníka akademickej obce a odlíšiť ho od ostatných spoločenských vrstiev. Univerzitný odev v stredoveku a novoveku väčšinou pozostával z charakteristického plášťa, talára, a pokrývky hlavy, biretu. Na jezuitských univerzitách sa napriek privilegiu nosiť charakteristický akademický odev presadzovalo nosenie rádového odevu. Ten pozostával z jednoduchého čierneho kňazskej reverendy zapnutej po krk a siahajúcej po zem, s úzkymi rukávami a jednoduchým opaskom, ktorá sa nosila spolu s biretom. V prípade Košickej univerzity sa nezachoval konkrétny akademický odev, ale v písomných prameňoch sa nachádzajú zmienky o tom, že akademickí hodnostári okrem rádového odevu nosili aj plášte spolu so žezlami a prsteňmi, ktoré predstavovali univerzitné insígnie,“ vysvetlila doktorka Mária Fedorčáková.

V akademickom roku 2025/2026 sa bude na **UPJŠ** vzdelávať viac ako 7 400 študentov, pričom má ich počet v každom akademickom roku rastúcu krivku, z toho viac ako 2 500 prvákov. Univerzita zabezpečuje vzdelávanie na všetkých troch stupňoch v 288 študijných programoch na piatich fakultách a jednom ústave. Dlhodobo evidujeme vysoký záujem zahraničných študentov, v tomto roku ich na **UPJŠ** nastúpilo viac ako 1 800 z 55 rôznych krajín, čo je približne o 230 študentov viac v porovnaní s prechádzajúcim akademickým rokom. V rámci programu Erasmus+ sme

v akademickom roku 2025/2026 prijali 94 študentov. Do zahraničia vycestovalo 60 našich študentov z celkovo 300 plánovaných mobilít, pričom študenti majú možnosť výberu z 276 partnerských inštitúcií. Na štúdium na Univerzite tretieho veku

sa prihlásilo 580 frekventantov. Chod univerzity zabezpečuje spolu takmer 2 000 pedagogických a nepedagogických zamestnancov.

Fotografie (archív **UPJŠ**): FOTO OAR 2025-2026

Mgr. Laura Holánová, PhD., tlačová referentka a hovorkyňa **UPJŠ** v Košiciach

V prípade záujmu o podrobnejšie informácie kontaktujte:

Mgr. Laura Holánová, PhD.

E-mail: laura.holanova@upjs.sk

Tel.: +421 55 234 1550, mob.: +421 905 385 911

Web: www.upjs.sk

Komentáre

Autor: Pridal | RO SSN Košice || RO SSN Košice

Vyčerpaní zdravotníci robia chyby a sú nepríjemní na pacientov. Aké riešenia navrhujú odborníci?

17. 9. 2025, 11:00, Zdroj: zdravotnickydennik.sk, Autor: Lucia Hakszer, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 131 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 51 EUR

Vyčerpaní zdravotníci robia chyby a sú nepríjemní na pacientov. Aké riešenia navrhujú odborníci?

17. 09. 2025

Lucia Hakszer

Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) až 84 percent zdravotníkov pravidelne zažíva výraznú fyzickú a psychickú únavu. Jeden z troch zdravotníkov priznáva, že únava a vyčerpanosť ovplyvňujú kvalitu jeho rozhodovania. Vyčerpanie znižuje koncentráciu a môže viesť k menším chybám, ale aj závažným medicínskym pochybeniam. Pripomenuli to viaceré odborníčky pri príležitosti dnešného (17.9.) Svetového dňa bezpečnosti pacientov.

Na Slovensku je téma únavy zdravotníkov a jej dôsledkov stále tabuizovaná. K dispozícii sú len čiastkové dáta. Najväčším problémom v zdravotníctve je nedostatok personálu, predovšetkým sestier. Slovenské sestry, ale aj lekári, záchranári a ďalší zdravotníci sa tiež sťažujú na únavu, ktorá je spôsobená viacerými faktormi.

Zdravotníci musia držať spolu

„Niekedy zaváži aj to, že vykonávajú profesiu nad rámec svojich kompetencií. Tým, že je málo zdravotníkov, musia sa navzájom zastupovať. Zdravotníci sú v nemocnici často neúmerne dlho, dlhšie ako pripúšťa zákonník práce,“ povedala pre Zdravotnícky denník Zuzana Katreniaková z Ústavu sociálnej a behaviorálnej medicíny na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)** v Košiciach.

Dodala, že je potrebné budovať spolupatričnosť medzi jednotlivými zdravotníckymi povolaniami. „Musia vnímať, že sú jeden tím, majú spoločný cieľ a komunikovať aj s inými zdravotníckymi tímami,“ myslí si Katreniaková.

Predsedníčka občianskeho združenia Práve preto Martina Antošová hovorí, že toto združenie založili práve preto, aby aj na Slovensku spustili kampaň Európskej nadácie pre bezpečnosť pacientov (EUPSF) World patient safety day, ktorá oficiálne začína práve dnes. Cieľom osvetovej kampane „Vyčerpaní? Spolu proti únave! Zdravotníci sú tiež ľudia“ je otvoriť verejnú diskusiu o únave zdravotníkov, ako kľúčovom faktore, ktorý ovplyvňuje kvalitu a bezpečnosť zdravotnej starostlivosti. Vyústením tejto diskusie má byť návrh konkrétnych krokov na zlepšenie pracovných podmienok zdravotníkov na Slovensku.

„Niekoľko rokov som pracovala na oddelení akútnej medicíny, potom som prešla do akademickej sféry a v noci som ako sestra som robila na oddelení spánkovej medicíny. Okrem toho mám doma prácu ako žena – matka. Takto som fungovala štyri roky a bolo to neskutočne únavné – malo to dopad na moje zdravie aj rodinu,“ priblížila Antošová na tlačovej konferencii. Zdravotníci sú podľa nej vyčerpaní z rôznych vecí, no prím hrajú zlé pracovné podmienky, nevyhovujúce pracovné prostredie a stres. V Európskej únii bude podľa údajov z minulého roka do roku 2030 chýbať 4,1 milióna zdravotníckych pracovníkov.

Mohlo by vás zaujímať

Slovensko zavedie novú zdravotnícku linku 116117. Čo všetko na nej vybavíte?

Na Slovensku sa počet lekárov blíži k európskemu priemeru, no problém je v ich distribúcii. V niektorých regiónoch by ste isté odbornosti hľadali márne. Pokiaľ ide o sestry, ich počty sú výrazne nižšie. Na Slovensku chýba takmer 14-tisíc sestier, ale málo je aj záchranárov a zástupcov ďalších profesií.

Únava môže zabíjať

Podľa odborníkov je v krajine pomerný nadbytok absolventov lekárskeho štúdia, no výrazný nedostatok absolventov ošetrovateľstva a ďalších nelekárskych zdravotníckych odborov. K štatistikám je však ťažké sa dopátrať, preto sa nedajú zistiť reálne čísla o tom, koľko máme laborantov, fyzioterapeutov a iných.

Miroslava Čikkelová, generálna tajomníčka EUPSF, teda nadácie, ktorá stojí za Svetovým dňom bezpečnosti pacientov, hovorí, že národné tímy všetkých krajín zapojených do projektu presne zisťujú, aká je v jednotlivých krajinách situácia a kde sú medzery.

„Všetci účastníci systému musíme spoločne hľadať riešenia a veci, ktoré môžeme začať meniť. Určite treba začať s tou komunikáciou ako to spravili aj v Rumunsku alebo Chorvátsku. Veľmi úzko s nimi spolupracujeme,“ povedala pre Zdravotnícky denník o krajinách, z ktorých si Slovensko môžeme zobrať príklad.

„Otvárame tému, rozprávame sa s médiami a organizujeme kongresy a konferencie. Čo sa týka riešení, chceme pracovať práve na tej podpore zdravotníkov medzi sebou. Prvý, komu sa zdravotník zdôverí, keď urobí nejakú chybu alebo keď sa cíti zle, je kolega

zdravotník,“ priblížila Čikkelová aktivity kampane a vnímanie problémov zdravotníckymi pracovníkmi.

Kampaň stojí na fakte, že systém, v ktorom sú zdravotníci permanentne unavení, ubližuje pacientom aj im samotným. „Snažíme sa zlomiť začarovaný kruh. Musíme nastaviť systém tak, aby chránil aj zdravotníkov,“ hovorí spomínajúc prípady únavy zdravotníkov s tragickými následkami ako napríklad lekára, ktorý po ceste zo služby zaspal za volantom a zabil sa. Kampaň Fighting fatigue together (Bojujme proti únave spolu) naštartovali v Anglicku v roku 2018 kvôli príbehom ako tento a podobné.

To najcennejšie, čo zdravotníctvo má

„Dôležitá je práca na národnej úrovni. To, že zdravotníci sú unavení, sa na Slovensku aj inde stále normalizuje. Preto otvorene hovoríme o únave medzi zdravotníkmi a prepájame aktivity aj s inými sektormi, kde je už komunikácia o únave lepšie podchytená,“ povedala zástupkyňa EUPSF napríklad o letectve, kde únava tiež môže mať tragické následky. Na Slovensku kampaň vedú Martina Antošová a Zuzana Katreniaková a EUPSF im podľa Čikkelovej poskytuje podporu.

„Prepájame to cez našu nadáciu s iniciatívami, ktoré existujú v iných krajinách, aby bola implementácia rýchlejšia a snažíme sa motivovať zdravotnícke zariadenia, aby začali budovať peer support a celkovo o tom komunikovať,“ hovorí Čikkelová pre Zdravotnícky denník.

„V prvom rade to treba otvoriť ako tému a v druhom rade si manažmenty musia uvedomiť, že personál, teda zdravotníci, sú to najcennejšie, čo majú. Tí zdravotníci mnohí presne vedia, čo treba urobiť, aby sa im pracovalo lepšie – najjednoduchšie je začať ich počúvať.“

Súhlasí s Katreniakovou v tom, že dôležitá je spolupráca a spolupatričnosť medzi rôznymi zdravotníckymi profesiami, čo sa ukázalo aj na príklade z Rumunska. „Rumunská komora zdravotných sestier uviedla, že najlepšie by im pomohlo zlepšenie komunikácie medzi tímom lekárov a sestier. Keď oddeľujeme pracovníkov medzi sebou, prispieva to k obrovskému vyčerpaniu. Zdravotníci samotní musia pochopiť, že musia začať fungovať ako tím. Keď sa budú medzi sebou otvorene rozprávať, spolupracovať, pripustia, že každý článok má svoje problémy a budú hľadať, ako to môžu spoločne riešiť, tak to je prvý krok k zlepšeniu celého systému,“ zhrnula.

Práve preto vznikol aj dokument Time to act, ktorý zobrazuje vyčerpanie ako hlavný faktor krízy zdravotníckej pracovnej sily. Vyzýva krajiny, aby sa pozreli na zdravotníkov ako to najcennejšie, čo zdravotníctvo má. Nie sú to nové budovy ani technológie.

Vykazovanie chýb nefunguje

Martina Antošová poukázala na to, že prieskum medzi sestrami v Európe, realizovaný minulý rok, odhalil, že veľa unavených sestier, sa zúčastnilo udalosti s vážnymi následkami pre pacienta. „Unavený človek stráca koncentráciu, je náladový, nervózny, nesústredený, podráždený, neochotný, v strese, agresívny... Potom dochádza k medicínskym chybám a má to aj ekonomické dosahy,“ tvrdí.

Podľa WHO môžu nastať chyby v medikácii, diagnostické chyby, chirurgické chyby, keď lekár napríklad operuje na nesprávnom mieste, pády pacientov z postele, preležaniny, nozokomiálne infekcie, ale aj zlyhania v komunikácii s pacientom, chyby v terapii a iné.

Na Slovensku bolo do roku 2021 povinné hlásiť medicínske chyby na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ale podľa Antošovej sú dáta o hláseniach nepoužiteľné. Od roku 2022 sa chyby vykazujú priamo na ministerstvo zdravotníctva, ale výsledok je podobný. Príkladom dobrej praxe je podľa nej elektronický systém Patient Safety Authority (PSA), ktorý funguje v USA. „Nechceme perzekuovať, ale odstrániť chyby. Treba niečo robiť, aby sa zdravotníci nebáli povedať, že chyby vnímajú,“ tvrdí Antošová.

Zuzana Katreniaková z Lekárskej fakulty **UPJŠ** povedala, že zvýšenie povedomia o tomto probléme aj medzi zdravotníkmi aj verejnosťou nie je možné zo dňa na deň.

„Ale máme nádej, že postupné kroky prinesú nejakú zmenu. Preto chceme pracovať aj na tom, aby sme si situáciu lepšie zmapovali, zozbierali dáta a mali obraz o súčasnej situácii. Tiež sa zamerať na konkrétne zdravotnícke organizácie, ktoré budú mať záujem sa vzdelávať v tejto oblasti a uskutočniť pilotné projekty, komunikovať na odborných fórach,“ dodala s tým, že na Slovensku stále chýba jednotná stratégia na monitorovanie bezpečnej starostlivosti o pacientov.

Hlásenie pochybení je navyše stigmatizované. Zdravotníci sa obávajú straty zamestnania a zároveň neexistujú systémy ani podporné programy, ktoré by systematicky riešili ich únavu a vyčerpanie.

Na tlačovej konferencii vystúpili zľava anesteziologička Andrea Letanovská, Ľudmila Jakubíková z Ligy za duševné zdravie, Miroslava Čikkelová z EUPSF, Zuzana Katreniaková z **UPJŠ** a Martina Antošová z OZ Práve preto (Foto: Grape PR)

Zdravotníkov je menej a sú viac unavení

„Únava nesmie byť tolerovaná ako normálna súčasť práce v zdravotníctve. Musí sa riešiť transparentne, odborne a systémovo. Len tak sa podarí zmeniť zdravotníctvo nielen pre tých, ktorí v ňom pracujú, ale aj pre tých, ktorí sa naň každý deň spoliehajú,“ hovorí Katreniaková. „Zdravotníci nemajú byť hrdinami, ktorí vyhoria potichu. Únavu musíme prestať ticho tolerovať – a začať ju riešiť otvorene,

spoločne a odvážne," dodáva s tým, že veľké bremeno únavy spočíva aj na pracovníkoch v sociálnych službách.

Dostupné dáta o tejto oblasti na Slovensku sú len čiastkové. Zväčša sú to prieskumy z akademického prostredia. Ukazujú problémy s vyhorením u sestier, ale aj u záchranárov či psychiatrov. O počtoch ľudí, u ktorých ešte problémy neprepukli, ale už nastupujú isté varovné signály, pritom ani nevieme.

Minulý rok sme v Zdravotníckom denníku informovali o prieskume INESS Menej zdravotníkov, viac chorých, ktorý upozornil, že dopyt po zdravotnej starostlivosti bude rásť. Hoci veľkosť populácie sa do roku 2030 výrazne nezmení, mení sa bude jej štruktúra. Čoraz väčší podiel na populácii budú mať ľudia vo vyššom veku, ktorí sú chorľavejší. Analytik Matej Bárta zmapoval scenáre počtu jednotlivcov vo veku 70 a viac rokov pripadajúcich na jedného lekára a zhodnotil, že bez systematických zmien ponuka zdravotnej starostlivosti nebude stíhať dopytu. Teda pacient bude čakať dlhšie a lekár so sestrou naňho budú mať menej času.

Musia si pomôcť sami?

Výkonná riaditeľka Ligy za duševné zdravie Ľudmila Jakubíková tvrdí, že hoci povedomie o tom, aké dôležité je starať sa o duševné zdravie, sa v spoločnosti zvyšuje, u zdravotníkov sa o tom vôbec nehovorí. „Zdravotníci si majú pomôcť sami, ale oni majú dosť práce so svojou vlastnou špecializáciou. Chýba nádej na zmenu, keďže v práci vidia, že takmer všetci ich kolegovia sú rovnako unavení. Chýba aj reforma systému, keďže v starostlivosti o duševné zdravie sa zatiaľ sa nič konkrétne neurobilo,“ tvrdí s tým, že rôzne aktivity sú robené nesystémovo, len rôznymi združeniami a dobrovoľníkmi.

„Dnes má podľa konzervatívnych odhadov každý štvrtý človek nejaké problémy alebo výzvy súvisiace s duševným zdravím. Zdravotníkov bude takých ešte viac. Preto by sa mal klásť väčší dôraz na komunitné služby v tejto oblasti. Až tie najťažšie prípady, ktorých je asi 10 percent, majú končiť u psychiatra,“ hovorí Jakubíková. Ako výzvy označuje naučiť sa rozpoznávať krízy vedúce k problémom s duševným zdravím, správne nasmerovať ľudí, ktorých ohrozujú, a prispôbiť pracovné prostredie tak, aby v ňom ľudia, ktorých duševné zdravie už je ohrozené, vedeli fungovať.

Nedostatok zdravotníkov a ich chronické preťaženie totiž vedú k zhoršenej prístupnosti zdravotnej starostlivosti. Pacienti čakajú dlhšie na vyšetrenia aj operačné zákroky, čo zároveň zvyšuje tlak na existujúci personál, ktorý musí denne zvládať rastúci počet pacientov, avšak s obmedzenými kapacitami.

Hodiny nudy a sekundy hrôzy

„Chronická únava znižuje pripravenosť lekárov riešiť nečakané situácie a náhle komplikácie, predlžuje reakčný čas a zvyšuje riziko chybného úsudku a nesprávneho postupu. Chronická únava narušuje mechanizmy psychohygieny a aktívneho relaxu a spúšťa začarovaný kruh frustrácie, ktorý končí úplným vyhorením a odchodom zo zamestnania,“ vysvetľuje Andrea Letanovská, primárka Oddelenia anestéziológie a intenzívnej medicíny Národného onkologického ústavu (NOÚ) v Bratislave.

Anestéziológovia a intenzivisti starajú sa o najkrehkejších pacientov – ľudí po úraze, s ťažkou chorobou alebo v anestézii, teda v stave, keď im vedome vyradia niektoré životné funkcie. Predovšetkým vedomie a vo väčšine prípadov aj dýchanie. Nejde teda o spánok, ale o riadenú kómu. Preto treba pracovať veľmi precízne. „Hovoríme, že v našej práci sú hodiny nudy, respektíve rutiny, a sekundy hrôzy. Pacienta musíme stále pozorne sledovať,“ upozorňuje Letanovská.

Jedným zo základných dokumentov lekárskej etiky je Helsinská deklarácia, ktorá bola schválená v roku 1964. Svojou úpravou v roku 2010 priniesla praktickejšie nástroje. „Jej súčasťou je to, že pacient má právo na bezpečnú starostlivosť, a aby zdravotníci podávali čo najlepší výkon, na to sa musia sami cítiť v poriadku“ priblížila primárka z NOÚ. Podľa nej by sa mnohým chybám dalo predísť, keby zdravotníci neboli unavení, nemuseli riešiť viac vecí naraz a podobne. Dodala, že treba zaviesť kultúru bezpečnosti na pracovisku tak ako ju definuje OECD.

Komunikácia je kľúčová

Únava, nekvalitný spánok, krátke prestávky a v dôsledku to, že zdravotníci chodia neoddýchnuť do práce, vedie k tomu, že sú nevrlí a nemajú čas na pacienta. Vyčerpaný zdravotník nemá dostatok empatie a trpezlivosti na adekvátnu komunikáciu s pacientom, čo je častým zdrojom nespokojnosti pacientov a ich blízkych.

„Lekári sa dlho nevzdelávali v oblasti komunikácie. Pacient a jeho blízki nevedia posúdiť zdravotnú starostlivosť, ale vedia posúdiť komunikáciu lekára. Najčastejšie sa sťažujú práve na to, že bola nevhodná,“ hovorí Letanovská tým, že komunikácia je kľúčová. Pacientovi treba vysvetliť čo a prečo sa s ním deje, čo má a nemá robiť. Unavený zdravotník však ako prvé deprioritizuje komunikáciu.

Aj dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského Juraj Payer v rozhovore pre Zdravotnícky denník povedal: „Pravda je, že pacient veľmi nedokáže posúdiť odbornosť lekára, ale cíti to, ako sa k nemu správa.“

Ku kampani sa pripája aj Asociácia na ochranu práv pacientov (AOPP). Jej prezidentka Mária Lévyová vysvetľuje: „Som sestra aj pacient. Ako sestra si uvedomujem, že keď ja nevládzem, ako na tom je pacient? Udiali sa aj pozitívne zmeny, napríklad zavedenie personálnych noriem, ktoré sme do roku 2008 nemali. Je dobré, že máme aj štandardné diagnostické a terapeutické postupy, no ak ich v niektorých prípadoch nedokážeme uplatniť v praxi, niečo sa deje,“ hovorí s tým, že treba pripraviť stratégiu plánovania, stabilizácie a motivácie ľudských zdrojov v zdravotníctve a následne konkrétne kroky pre jej napĺňanie.

Neškandalizovať chyby

Podľa Martiny Antošovej treba konkrétne otvoriť komunikáciu o téme, zamerať sa na kultúru bezpečnosti, nie kultúru mlčanlivosti na pracovisku a budovať dôveru, aby sa zdravotníci nebáli chyby nahlásovať. Teda neškandalizovať ich. Počet nahlásených chýb stúpa, ale počet závažných chýb klesá, čo podľa Antošovej značí, že zdravotníci a zdravotnícke systémy sa z toho vedia poučiť. Zdravotníkov tiež treba vzdelávať o únave, aby vedeli aj to, čo majú robiť, keď nevládzu.

K podpore tejto iniciatívy sa môžu pridať nielen subjekty pôsobiace v sektore zdravotníctva, vyššie územné celky, patientske organizácie, odborné profesijné združenia a organizácie, ale aj jednotlivci. Memorandum, ako aj ďalšie informácie o kampani sú dostupné na webe www.spoluprotiunave.sk.

Lucia Hakszer

Zdieľať článok

Autor: Lucia Hakszer

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika privítala študentov v novom akademickom roku

17. 9. 2025, 11:28, Zdroj: kosiceonline.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Daniel Pella, rektor UPJŠ

Dosah: 3 147 GRP: 0,07 OTS: 0,00 AVE: 251 EUR

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika privítala študentov v novom akademickom roku

Košice Spravodajstvo

Rektor upozornil na poslanie školy, ktorá má viesť študentov ku konštruktívnemu mysleniu v čase technologických vymožeností.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) v Košiciach v utorok (16.9.) slávnostne začala akademický rok. **Rektor** univerzity **Daniel Pella** upozornil na úlohu akademického vzdelávania v čase umelej inteligencie a technológií. Na slávnostnom otvorení predstavili aj nové fakultné taláre.

„Dnes sa človek, ktorý ovláda základy umelej inteligencie, dostane k obrovskému kvantu vedomostí veľmi rýchlo. Mohlo by sa nám zdať, že sa hodnota univerzít a vysokoškolského vzdelávania časom bude znižovať. No práve naopak, vzdelanie nie je len o zbieraní vedomostí či memorovaní skutočností. Poslaním univerzity je v prvom rade vychovávať a viesť študentov k logickému a konštruktívnemu mysleniu, len vtedy sa môže stať úspešným lídrom vo svojom budúcom pracovnom živote,“ predniesol **rektor**.

Nové taláre boli taktiež témou slávnostného zhromaždenia, keďže tento odev predstavuje jeden z atribútov univerzitného prostredia. Tentoraz mali na sebe nové akademické odevy aj dekaní, prodekani a predsedovia akademických senátov všetkých fakúlt **UPJŠ**.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika privítala študentov v novom akademickom roku / **UPJŠ**

Dizajn vo vínočervenej farbe s motívom anjouovskej falie v plamennom ovále navrhla miestna módna návrhárka Louisa Dvorak:

„Základná farba talárov je čierna. Jednotlivé fakulty sa odlišujú farbou svojho loga, ktorá bola použitá na dekanských kabátoch a na lemovaní na prodekanských talároch.“

„Nový vizuál talárov lepšie reflektuje históriu našej univerzity, jej symboly a vzťah k mestu Košice. Vďaka použitému materiálu v sebe spájajú modernosť a sviežosť s dôstojnosťou a reprezentatívnosťou. Dôležitým aspektom bolo zjednotenie vizuálu univerzitných a fakultných akademických odevov, aby bolo na prvý pohľad zrejmé, že patríme k jednej inštitúcii,“ vysvetlila prorektorka pre akademické kvalifikácie a doktorandské štúdium Monika Halánová.

UPJŠ ponúka v tomto akademickom roku presne 288 študijných odborov. Univerzitu by malo navštevovať viac ako 7400 študentov.

Zdroj: TASR

Košická návrhárka Louisa Dvorak ušila nové taláre pre dekanov UPJŠ, odkazujú na jezuitskú univerzitnú tradíciu

17. 9. 2025, 11:40, Zdroj: kosicak.sk, Autor: Lucia Biceková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Monika Halánová, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 6 377 GRP: 0,14 OTS: 0,00 AVE: 338 EUR

Košická návrhárka Louisa Dvorak ušila nové taláre pre dekanov **UPJŠ**, odkazujú na jezuitskú univerzitnú tradíciu

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach otvorila v utorok nový akademický rok. Slávnostné podujatie sa nieslo v duchu tradície, histórie a reprezentatívneho vizuálu. Mimoriadnu pozornosť vzbudili nové akademické taláre, ktoré prvýkrát obliekli dekaní, prodekani a predsedovia akademických senátov všetkých univerzitných fakúlt.

Za dizajnom týchto odevov stojí košická módna návrhárka Louisa Dvorak, ktorá spojila moderné spracovanie s odkazom na historické korene univerzity. Nové taláre, ušité z komfortného krep-saténu, spájajú praktickosť s reprezentatívnosťou.

„Samotný výber materiálu bol pre mňa kľúčový vzhľadom na požiadavku, aby bol talár aj počas horúceho leta pre jeho majiteľov komfortný. Taláre sú mäkké, príjemné na dotyk a odolné proti pokrčeniu,“ ozrejmla návrhárka.

Galéria: 2 fotky

Základnú čiernu farbu talárov dopĺňajú farby jednotlivých fakúlt, ktoré nájdeme na dekanských kabátoch a lemovaní prodekanských talárov. Taláre vedenia univerzity sú vo vínovo-červenej farbe so zlatou výšivkou v tvare anjouovskej ľalie v plamennom ovále.

„Plamenný ovál odkazuje na jezuitskú univerzitnú tradíciu, keďže sa **UPJŠ** hrdo hlási k odkazu Universitas Cassoviensis – Košickej univerzity založenej v roku 1657. Jednou z heraldických figúr košického mestského erbu je anjouovská ľalia, ktorá na akademických talároch reprezentuje symbol mesta, v ktorom sa univerzitné a akademické inštitúcie rozvíjajú už 367 rokov,“ objasnila hovorkyňa univerzity Laura Holánová.

Na podobe nových odevov spolupracovala päťčlenná odborná komisia zložená z predstaviteľov univerzity aj samotnej návrhárky. „Nový vizuál talárov lepšie reflektuje históriu našej univerzity, jej symboly a vzťah k mestu Košice,“ uviedla prorektorka **Monika Halánová**. Zdôraznila, že hlavným cieľom bolo zjednotenie vizuálu akademických odevov, aby na prvý pohľad pôsobili ako jednotná reprezentácia inštitúcie.

Autor: Lucia Biceková

Módna návrhárka z Košíc vniesla inováciu do univerzitného šatníku

17. 9. 2025, 15:00, Zdroj: aktuality.sk, Vydavateľ: Ringier Slovakia Media s.r.o., Autor: Robo Hakl, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Monika Halánová, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 665 288 GRP: 14,78 OTS: 0,15 AVE: 1648 EUR

Módna návrhárka z Košíc vniesla inováciu do univerzitného šatníku

Autorom návrhu je košická módna návrhárka Louisa Dvorak.

KOŠICE: Nové taláre predstavili na začiatku akademického roku 2025/2026 na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** členky a členovia vedení všetkých fakúlt. Akademické odevy navrhla košická módna návrhárka Louisa Dvorak.

Taláre vedenia univerzity sú vyhotovené vo vínovo-červenej farbe a zdobené zlatou výšivkou s motívom anjouovskej ľalie v plamennom ovále. Symboly na výšivke odkazujú na historické korene univerzity. Plamenný ovál odkazuje na jezuitskú univerzitnú tradíciu, keďže sa **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika** hlási k odkazu Universitas Cassoviensis – Košickej univerzity založenej v roku 1657.

Jednou z heraldických figúr košického mestského erbu je anjouovská ľalia, ktorá na akademických talároch reprezentuje symbol mesta, v ktorom sa univerzitné a akademické inštitúcie rozvíjajú už 367 rokov. Taláre predsedov fakultných akademických senátov majú jednotné bordové lemovanie. Tvorcovia akademických talárov vychádzali z historických súvislostí a univerzitnej tradície. Na podobe nových akademických odevov pracovala päťčlenná komisia.

Košická módna návrhárka Louisa Dvorak pripravovala nové taláre od grafického návrhu až po samotné šitie. „Samotný výber materiálu bol pre mňa kľúčový vzhľadom na požiadavku, aby bol talár aj počas horúceho leta pre jeho majiteľov komfortný. Taláre sú ušité z krep-saténu. Materiál je obojstranný, jedna strana je lesklá a chladivá, druhá je matná s rebrovou väzbou,“ priblížila módna návrhárka. Základná farba talárov je čierna. Jednotlivé fakulty sa odlišujú farbou svojho loga, ktorá bola použitá na dekanských kabátoch a na lemovaní na prodekanských talároch. „Taláre sú mäkké, príjemné na dotyk a odolné proti pokrčeniu,“ doplnila Louisa Dvorak.

Prorektorka pre akademické kvalifikácie a doktorandské štúdium, ktorá bola aj jednou členkou komisie **Monika Halánová** konštatovala, že nový vizuál talárov lepšie reflektuje históriu našej univerzity, jej symboly a vzťah k mestu Košice. „Vďaka použitému materiálu v sebe spájajú modernosť a sviežosť s dôstojnosťou a reprezentatívnosťou. Dôležitým aspektom bolo zjednotenie vizuálu univerzitných a fakultných akademických odevov, aby bolo na prvý pohľad zrejmé, že patríme k jednej inštitúcii,“ informovala prorektorka **Monika Halánová**.

Akademickí hodnostári spolu s charakteristickým odevom nosili aj univerzitné insígnie. „Právo nosiť akademický odev udeľoval univerzitám panovník formou privilegiálnych listín. Hoci sa akademické odevy v priebehu storočí menili, ich úlohou bolo identifikovať nositeľa ako príslušníka akademickej obce a odlíšiť ho od ostatných spoločenských vrstiev. Univerzitný odev v stredoveku a novoveku väčšinou pozostával z charakteristického plášťa, talára, a pokrývky hlavy, biretu.

„V prípade Košickej univerzity sa nezachoval konkrétny akademický odev, ale v písomných prameňoch sa nachádzajú zmienky o tom, že akademickí hodnostári okrem rádového odevu nosili aj plášte spolu so žezlami a prsteňmi, ktoré predstavovali univerzitné insígnie,“ vysvetlila odborná asistentka na Katedre histórie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** Mária Fedorčáková.

Autor: Robo Hák